May?n 7-d? Bak?da T?hsil üzr? Avropa H?mkarlar ?ttifaq? Komit?sinin “T?hsild? gender b?rab?rliyinin gücl?ndirilm?si” mövzusunda plenar iclas? keçirilib.

T?hsil üzr? Avropa H?mkarlar ?ttifaq? Komit?si v? Az?rbaycan T?hsil ??çil?ri Azad H?mkarlar ?ttifaq? Respublika Komit?sinin birg? t??kilatç?l??? il? t??kil olunan iclasda ?rlandiya, Rum?niya, Pol?a, Bosniya v? Herseqovina, Monteneqro, Böyük Britaniya, Tacikistan, Gürcüstan, Q?r??z?stan, Kipr, Belarus, Ukrayna, Qazax?stan, Albaniya v? Bolqar?standan t?hsil sah?si üzr? f?aliyy?t göst?r?n h?mkarlar ittifaq? t??kilatlar?ndan 40-a yax?n nümay?nd? i?tirak edib.

T?hsil naziri Ceyhun Bayramov ç?x???nda bildirib ki, gender b?rab?rliyinin mühüm istiqam?tl?rind?n biri m?hz t?hsill? ba?l?d?r. Eyni zamanda, qad?n v? ki?il?rin b?rab?r t?hsil almalar? ölk?d? hüquq b?rab?rliyinin fundamental ?saslar?ndan biridir.

Nazir qeyd edib ki, XIX ?srin ikinci yar?s?nda Az?rbaycanda Avropa standartlar?na uy?un qad?nlara m?xsus t?hsil mü?ssis?l?ri f?aliyy?t? ba?lay?b. 1901-ci ild? Bak?da Hac? Zeynalabdin Ta??yevin ??xsi v?saiti hesab?na Q?zlar Gimnaziyas? aç?l?b. Sonralar qad?nlar?n düny?vi t?hsil imkanlar? geni?l?nib. Az?rbaycan Xalq Cümhuriyy?ti dövründ? d? qad?nlar?n t?hsil almalar?na geni? imkanlar yarad?l?b. Ölk?miz müst?qilliyini b?rpa ed?nd?n sonra bu ?n?n? u?urla davam etdirilib. “T?hsil haqq?nda” Qanunda b?rab?rlik t?hsilin ?sas prinsipl?rind?n biri kimi mü?yy?nl??dirilib. Dövl?t cinsind?n, irqind?n, dinind?n, siyasi ?qid?sind?n, milliyy?tind?n, sosial v?ziyy?tind?n, sa?laml?q imkanlar?ndan as?l? olmayaraq h?r bir v?t?nda?a t?hsil almaq imkan? yarad?b.

Diqq?t? çatd?r?l?b ki, bu gün mü?lliml?rin 82 faizini, t?hsil alanlar?n is? 46 faizini qad?nlar v? q?zlar t??kil edir. "2007-2015-ci ill?rd? Az?rbaycan g?ncl?rinin xaricd? t?hsili üzr? Dövl?t Proqram?" ç?rçiv?sind? ayr?lm?? 3558 t?qaüd yerinin 30 faizini q?zlar t??kil edir. Magistratura s?viyy?sind? t?hsil alanlar?n 54, f?ls?f? doktorlar?n?n 51, elml?r doktorlar?n?n is? 46 faizi qad?nlar v? q?zlard?r. Ali m?kt?b r?hb?rl?ri aras?nda da qad?nlar?n say? artmaqdad?r. Haz?rda 6 rektor, 37 prorektor, 15 kollec direktoru, 36 direktor müavini, 11 ilk pe?? ixtisas? t?hsili m?rk?zinin direktoru, 40 direktor müavini, 1244 ümumt?hsil m?kt?binin direktoru, 3569 direktor müavini qad?nd?r. Apar?lan ara?d?rma zaman? m?lum olub ki, analar? ali t?hsilli olan ?agirdl?r aras?nda ali m?kt?bl?r? q?bulolma faizi daha art?qd?r.

Ceyhun Bayramov vur?ulay?b ki, ölk?mizd? gender b?rab?rliyinin inki?af?nda Birinci vitse-prezident Mehriban xan?m ?liyevan?n f?aliyy?ti dan?lmazd?r. Az?rbaycan h?qiq?tl?rinin dünyaya çatd?r?lmas?nda, m?d?niyy?timizin v? folklorumuzun beyn?lxalq miqyasda t?bli?ind? Mehriban ?liyevan?n gördüyü i?l?r h?r zaman r??b?tl? qar??lan?r. Sa?laml?q imkanlar? m?hdud olan u?aqlar?n t?hsil almalar?nda Heyd?r ?liyev Fondu müst?sna i?l?r görüb. Fond, eyni zamanda, Pakistan, Uqanda v? Keniya kimi ölk?l?rd? q?zlar?n t?hsil almalar? üçün d?st?k göst?rib. Nazir vur?ulay?b ki, ölk? Prezidenti t?r?find?n inklüziv t?hsilin inki?af? üçün 2018-2024-cü ill?ri ?hat? ed?n Dövl?t Proqram? t?sdiq edilib v? haz?rda h?yata keçirilm?kd?dir.

Az?rbaycan H?mkarlar ?ttifaqlar? Konfederasiyas?n?n s?dri, Milli M?clisin deputat? S?ttar Möhbal?yev ç?x???nda qeyd edib ki, Az?rbaycan qad?n? sivilizasiyalar aras?nda m?d?ni dialoqun qurulmas?nda, ayr?-ayr? xalqlar?n ortaq m?d?ni d?y?rl?rinin a?kara ç?xar?lmas?nda, ölk?l?r aras?nda elmi-humanitar v? m?d?ni ?m?kda?l???n d?rinl??m?sind?, xalq?m?z?n haqq s?sinin beyn?lxalq tribunalardan s?sl?ndirilm?sind? böyük i?l?r görüb. Az?rbaycan qad?n?n?n qazana bildiyi nailiyy?tl?r t?bii ki, ölk?d? b?rab?rliyin t?min olunmas? il? ?laq?dar görül?n i?l?rl? bilavasit? ba?l?d?r. 2000-ci ilin iyun ay?nda Az?rbaycan Respublikas?n?n Nazirl?r Kabineti “Az?rbaycan Respublikas?nda qad?n m?s?l?l?ri üzr? 2000-2005-ci ill?r üçün Milli F?aliyy?t Plan?”, 2006-c? ilin dekabr?nda is? Az?rbaycan Respublikas?n?n Milli M?clisi “Gender b?rab?rliyinin t?minatlar?” haqq?nda Qanun q?bul edib. Bununla da ölk?d? gender sah?sind? geni? i?l?r aparmaq üçün z?ruri normativ hüquqi baza yarad?l?b. Bu gün Az?rbaycan qad?nlar?n?n statistik v?ziyy?tin? n?z?r yetirdikd? onlar?n f?aliyy?ti haqq?nda real m?nz?r? d?rhal göz önünd? canlan?r. Ölk? ?halisinin ümumi say?n?n 50,1 faizini qad?nlar t??kil edir. Sosial-iqtisadi h?yatda f?al i?tirak ed?n Az?rbaycan qad?nlar?n?n m???ul ?halinin ümumi say?ndak? xüsusi ç?kisi 48,2 faizdir. Eyni zamanda, dövl?t qullu?unda çal??anlar?n 28,5, sahibkarlar?n is? 21,5 faizini qad?nlar t??kil edir. Diqq?tç?k?n daha bir m?qam da odur ki, son ill?r idmanla m???ul olan az?rbaycanl? qad?nlar?n, çempionlar?n say? sür?tl? art?r. Haz?rda b?d?n t?rbiy?si v? idmanla m???ul olanlar?n 41,7 faizini qad?nlar t??kil edir. Qad?nlar?n h?yat?n müxt?lif sah?l?rind? f?al i?tirak etm?l?ri, ilk növb?d?, onlar?n bilik s?viyy?sinin yüks?ldilm?si, ümumiyy?tl?, bu sektorda qad?n i?tirakç?lar?n ild?n-il? artmas? il? ?laq?dard?r. Bu gün ölk?nin ümumi t?hsil mü?ssis?l?rind? çal??an mü?lliml?rin 79,8, orta ixtisas t?hsil mü?ssis?l?rind? çal??anlar?n 77,9, ali t?hsil mü?ssis?l?rind? çal??anlar?n is? 51,9 faizi qad?nlard?r.

AH?K s?drinin sözl?rin? gör?, ümumi t?hsil mü?ssis?l?rind? ?agirdl?rin 46 faizi, orta ixtisas t?hsil mü?ssis?l?rind? oxuyanlar?n 65,3 faizi, ali t?hsil mü?ssis?l?ri t?l?b?l?rinin is? 48,2 faizi q?zlard?r, h?mçinin s?hiyy?

i?çil?rinin 65,7 faizini, elmi i?çil?rin 56 faizini qad?nlar t??kil edir. Az?rbaycan Milli Elml?r Akademiyas?n?n h?qiqi üzvl?rind?n 8-i, müxbir üzvl?rind?n is? 12-si qad?nd?r. Müasir Az?rbaycan dövl?tind? qad?nlar?n f?aliyy?tin? geni? yer verilm?si, gender b?rab?rliyinin qorunmas?, eyni zamanda, qad?nlar?n sosial-iqtisadi, siyasi v? m?d?ni sah?l?rin inki?af?nda i?tirakç?l?qdan birba?a apar?c? mövqey? keçm?si h?m d? lider qad?nlar?n yeti?dirilm?si üçün ?sasl? z?min yarad?l?b. Bunu Az?rbaycan Respublikas?n?n Birinci vitse-prezidenti, Heyd?r ?liyev Fondunun prezidenti Mehriban ?liyevan?n timsal?nda tam ayd?n görm?k mümkündür. Bu gün Az?rbaycan qad?nlar? mühüm dövl?t qurumlar?nda, parlament v? b?l?diyy?l?rd? ?n yüks?k v?zif?l?rd? u?urla t?msil olunurlar. Ölk?nin ali qanunvericilik orqan? olan Milli M?clisin üzvl?rinin 20 n?f?ri xan?m deputatd?r.

Diqq?t? çatd?r?l?b ki, Az?rbaycan?n torpaqlar?n?n 20 faizi Erm?nistan silahl? qüvv?l?ri t?r?find?n i??al olunub, bir milyondan art?q v?t?nda??m?z qaçq?n v? m?cburi köçkün h?yat? ya?ay?r. ???al n?tic?sind? 242 m?kt?b?q?d?r t?rbiy? mü?ssis?si, 616 ümumt?hsil m?kt?bi v? 4 kollec da??d?laraq m?hv edilib, Az?rbaycan?n t?hsil sistemin? 1,5 milyard dollardan çox ziyan d?yib. Qaçq?n v? m?cburi köçkün h?yat? ya?amaq m?cburiyy?tind? qalan bu insanlar?n 20 min n?f?rd?n çoxunu mü?lliml?r, onlar?n da ?ks?riyy?tini qad?nlar, 100 min n?f?rd?n çoxunu is? ?agirdl?r t??kil edir. Dünya birliyi bu ?dal?tsizliy? h?l? d? dözür. Problemin h?ll olunmamas?n?n ba?l?ca s?b?bi Erm?nistan?n qeyri-konstruktiv mövqeyi v? vasit?çil?rin bu m?s?l?y? bigan? münasib?tidir. Bu bizi narahat ed?n ?sas problemdir.

Sonra Ail?, Qad?n v? U?aq Probleml?ri üzr? Dövl?t Komit?sinin s?dri Hicran Hüseynova ç?x?? edib. O bildirib ki, Az?rbaycanda qad?nlar?n inki?af? gender b?rab?rliyi ç?rçiv?sind? sistemli ??kild? h?yata keçirilib. Ölk?mizd? dövl?t quruculu?u sah?sind? qad?nlar daim ki?il?rl? birlikd? siyasi q?rarlar veribl?r. Bu il xalq?m?z Az?rbaycan Xalq Cümhuriyy?tinin v? qad?nlara seçib-seçilm?k hüququnun verilm?sinin 100 illiyini qeyd edir. Az?rbaycan müs?lman ??rqind? bu sah?d? ilk islahatlar h?yata keçir?n dövl?tdir.

Komit? s?dri deyib ki, Az?rbaycanda qad?nlar?n dövl?t siyas?tind? f?al i?tirak? ümummilli lider Heyd?r ?liyevin ad? il? ba?l?d?r. Bu siyas?t Prezident ?lham ?liyev v? Birinci vitse-prezident Mehriban xan?m ?liyeva t?r?find?n u?urla davam v? inki?af etdirilir. ?nki?af t?dbirl?ri bir çox sah?l?rd? oldu?u kimi, ölk? t?hsilind? daha çox mü?ahid? olunur. ?ctimai, sosial h?yatda g?ncl?rin daha f?al olmalar? üçün t?hsild?nk?nar xüsusi layih?l?r h?yata keçirilir. Bununla yana??, dövl?t erk?n nikahlar?n v? q?zlar?n t?hsild?n uzaqla?mas?n?n qar??s?n? almaq üçün xüsusi proqramlar realla?d?r?r.

Daha sonra T?hsil üzr? Avropa H?mkarlar ?ttifaq? Komit?sinin prezidenti Kristine Blover v? Komit?nin direktoru Susan Floken ç?x?? edibl?r.

T?dbir i?ini panel iclaslarla davam etdirib.

AZ?RTAC